

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

دانشکده: پردیس باغ ملی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته: طراحی صنعتی

موضوع:

طراحی وسیله بازی گروهی برای کودکان ۴ تا ۱۲ سال

استاد راهنما:

دکتر سعید مجیدی

نگارش و تحقیق:

آزاده اسدی نیا

شهریور ماه ۱۳۸۷

هو الخالق

... من یک شخصیتیم

من دارم می‌آیم

من به شما تعلق دارم

من عضوی از خانواده آدمی هستم

و خدا را شاکرم از بودنم و می‌خواهم که :

مرا آنچنان که هستم دریابید

مرا آنچنان که هستم بپذیرید

مرا با هیچ کودکی مقایسه نکنید؛ که من بی‌مانندم

با من در حد یک کودک رفتار کنید.

و فراموش نکنید که :

من تحت تربیت شما همان خواهم شد که شما هستید

و من آینده‌ی تمام نمای شما هستم ...

که این قانون طبیعت است

و هر فرد محصول تکامل طبیعت است. [۲]

تقدیم به :

...زیبایی پاک تمام کودکان جهان

با سپاس از:

استاد بزرگوارم دکتر مجیدی که فراتر از یک استاد راهنما، درس اخلاقم آموخت.
مهندس سارا سلیمی نمین که دریچه ای نو به سوی چگونه اندیشیدن به رویم گشود.
دکتر فهیمه قبیتی که مرا با دنیای درون آشنا کرد.

با تقدیر از :

مادر که درس صبرم آموخت

پدر که پشتکار یادم داد

و

همسرم که همیشه در کنارم بود.

فهرست تصاویر	۱
فهرست جداول	III
فهرست ضمائم	IV
چکیده	V
۱- فصل اول: مقدمه	۱
۱-۱- فرهنگ	۲
۲-۱- گروه	۳
۳-۱- کودک	۴
۴-۱- بازی	۵
۲- فصل دوم: فرایند برنامه	۷
۱-۲- بیان موضوع	۸
۲-۲- اهداف پروژه	۹
۳-۲- روش پژوهش	۹
۴-۲- مدل روند پروژه	۱۰
۳- فصل سوم: فرایند مطالعه و تحقیق و جمع آوری اطلاعات	۱۲
۱-۳- فرهنگ	۱۳
۱-۱-۳- تعریف فرهنگ	۱۳

۱۴	۳-۱-۲- ویژگی های فرهنگ.....
۱۶	۳-۱-۳- کارکردهای فرهنگ.....
۲۰	۳-۲- کارگروهی.....
۲۰	۳-۲-۱- نظریه مید؛ ذهن، خود، جامعه.....
۲۵	۳-۲-۲- مقایسه کار تیمی و کارگروهی.....
۲۶	۳-۲-۳- تعریف کار تیمی.....
۳۰	۳-۳- کودک.....
۳۰	۳-۳-۱- تعیین هویت و موقعیت استفاده گر.....
۳۶	۳-۳-۲- رشد حرکتی.....
۳۶	۳-۳-۲-۱- رشد حرکتی در کودکان ۲ تا ۶ سال.....
۳۹	۳-۳-۲-۲- رشد حرکتی در کودکان ۶ تا ۱۱.....
۴۲	۳-۳-۳- رشد شناختی و مقایسه آن در کودکان ۴ تا ۱۱ سال.....
۴۵	۳-۳-۳-۱- تاثیر آموزش بر رشد شناختی.....
۴۷	۳-۳-۴- رشد اجتماعی.....
۴۹	۳-۳-۴-۱- ارتباط میان رشد اجتماعی و رشد فردی.....
۵۱	۳-۳-۴-۲- مظاهر رفتار اجتماعی کودک.....
۵۵	۳-۳-۵- شخصیت.....
۵۷	۳-۳-۵-۱- شناخت خود.....
۵۹	۳-۳-۵-۲- نظریه هوش های چندگانه گاردنر.....
۶۱	۳-۳-۵-۳- الگوی تمایلات فکری ند هرمان.....
۶۹	۳-۴- بازی؛ نیاز کودک.....
۷۵	۳-۴-۱- عوامل موثر بر بازی.....

۸۱	۳-۴-۲- ارزش‌ها و کارکردهای بازی.....
۸۵	۳-۵-۱- اسباب‌بازی؛ ابزار کودک
۸۵	۳-۵-۱- انواع اسباب‌بازی
۹۱	۳-۵-۲- بررسی زیبایی‌شناسی در کودکان.....
۹۲	۳-۵-۲-۱- گشتالت
۹۵	۳-۵-۲-۲- رنگ
۹۸	۳-۵-۳- بافت و روبه
۹۹	۳-۵-۳- بررسی وندالیزم در رفتار کودک
۱۰۱	۳-۵-۴- بررسی چند نمونه وسیله بازی گروهی موجود
۱۰۵	۳-۶-۱- فضای بازی.....
۱۱۰	۳-۶-۱- مشخصات فضای بازی موثر.....
۱۱۲	۳-۷-۱- بررسی نتایج پرسشنامه.....
۱۱۷	۳-۸-۱- نتیجه‌گیری اولیه
۱۲۴	۴- فصل چهارم: فرایند طراحی
۱۲۵	۴-۱-۱- ارائه‌ی ایده‌های نوشتاری اولیه.....
۱۲۹	۴-۱-۱-۱- ارائه‌ی طرح‌های Black Box.....
۱۴۱	۴-۲-۱- ارائه‌ی طرح‌های Glass Box
۱۵۶	۴-۳-۱- ارزیابی طرح‌ها و گزینش چهار طرح برتر
۱۵۸	۴-۴-۱- بررسی چهار طرح برتر.....
۱۵۹	۴-۴-۱- طرح A
۱۶۴	۴-۴-۲- طرح B

۱۶۹ طرح C
۱۷۳ طرح D
۱۷۸ جدول ارزیابی چهار طرح برتر
۱۸۵ ارائه طرح برتر
۱۸۷ ۱-۶-۴ بررسی مواد و روش های ساخت طرح برتر
۱۹۲ ۲-۶-۴ بررسی چگونگی مونتاژ و دمونتاژ طرح برتر
۱۹۳ ۳-۶-۴ بررسی تعمیر و نگهداری طرح برتر
۱۹۵ ۴-۶-۴ بررسی ارگونومی طرح برتر
۱۹۶ ۵-۶-۴ چگونگی استفاده از طرح برتر
۱۹۸ ۷-۴ ارتباط محصول با محیط
۲۰۰ ۸-۴ ارتباط محصول با انسان
۲۰۲ ۹-۴ ارائه دیتیل های طرح برتر
۲۰۵ ۱۰-۴ ارائه نقشه ی فنی ، انفجاری و دیتیل ها
۲۲۲ ۱۱-۴ تحلیلی بر طرح منتخب و طراحی برای آینده
۲۲۴ فهرست منابع
۲۲۷ ضمائم

چکیده به زبان انگلیسی

صفحه عنوان به زبان انگلیسی

شکل ۳-۳- نمایش مغز چهار ربعی ند هرمان.....	۶۲
شکل ۴-۳- چگونگی تاثیر چهار ربع مغز بر یکدیگر.....	۶۷
شکل ۵-۳- عملکرد های متقابل هر ربع به صورت اختصاصی.....	۶۸
شکل ۶-۳- کودکان با هم راه می روند.....	۱۰۱
شکل ۷-۳- دوچرخه سواری گروهی.....	۱۰۲
شکل ۸-۳- وسیله ای برای آب بازی.....	۱۰۲
شکل ۹-۳- خانه سازی توسط کودکان.....	۱۰۳
شکل ۱۰-۳- ساخت وسایل بازی توسط کودکان.....	۱۰۴
شکل ۱۱-۳- بلوک های پلاستیکی سبک جهت خانه سازی در فضای بازی توسط کودکان.....	۱۰۴
شکل ۱۲-۳- چرخ فلک دهه ی هفتاد میلادی.....	۱۰۵
شکل ۱۳-۳- نردبان پل شکل فلزی.....	۱۰۵
شکل ۱۴-۳- وسیله بازی چند کاره.....	۱۰۶

شکل ۳-۱۵- نمونه ای از صخره نوردی با ایجاد فضایی ایمن برای کودک؛ زمین ماسه‌ای و قله

دشت مانند ۱۰۷

شکل ۳-۱۶- گفتگوی هم زمان بین کودکان، کودکان صدای خود را توسط لوله های مرتبط به

هم انتقال می دهند و همزمان با هم صحبت می کنند..... ۱۰۸

شکل ۳-۱۷- طراحی فضا کودک را به سمت انجام حرکات حساب شده ای جهت

می دهد..... ۱۰۹

شکل ۳-۱۸- قسمتی از پارک صدا- میز و صندلی ها مانند طبل عمل می کنند..... ۱۰۹

شکل ۳-۱۹- ایجاد فضای بازی طبیعی با قابلیت هایی چون باغبانی، ماهیگیری، صخره

نوردی..... ۱۱۰

جدول ۴-۱- ارزیابی طرح های اولیه.....	۱۵۶
جدول ۴-۲- ارزیابی چهار طرح برتر.....	۱۷۸
جدول ۴-۳- بررسی مواد و روش های ساخت طرح برتر.....	۱۸۹

ضمیمه ۱: ارگونومی.....	۲۲۸
ضمیمه ۲: پرسشنامه.....	۲۳۹
ضمیمه ۳: نقاشی‌های کودک.....	۲۴۰

چکیده:

امروزه از کار تیمی به عنوان کلید موفقیت و توسعه یاد می‌شود؛ افراد با قرار گرفتن در گروه‌های مختلف از توانایی‌ها و مهارت‌های بالقوه‌ی خود آگاه شده و هر فرد با نقشی که در گروه دارد گامی موثر در به سوی دستیابی به هدف برداشته و هویت و شخصیتش معنی و مفهوم پیدا می‌کند.

لذا اشاعه‌ی فرهنگ کار گروهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد و از آنجا که خمیرمایه و شکل‌گیری تفکر افراد از دوران کودکی تثبیت می‌گردد و در این دوران زمینه‌ی یادگیری و آموزش برای کودک مهیا می‌شود، در این پایان‌نامه به بررسی فرهنگ کار گروهی و تفاوت گروه و تیم و بررسی مهارت‌ها و شایستگی‌های افراد و به تبع آن جایگاه آنها در گروه پرداخته و ارتباط آن را با رشد شناختی و اجتماعی کودک بیان نموده و در نهایت با توجه به کارکرد مورد علاقه‌ی کودک یعنی بازی در فضای بازی و بررسی نمونه‌هایی از وسایل بازی گروهی و فضاهای موجود به طراحی وسیله بازی گروهی برای کودکان پرداخته است.

واژگان کلیدی:

فرهنگ کار گروهی - رشد اجتماعی - شناخت شایستگی‌ها - کودک - بازی - فضای بازی

فصل اول :

مقدمه

۱- مقدمه:

۱-۱- فرهنگ:

انسانها از بدو تولد با قرار گرفتن و ایجاد ارتباط با محیط خانواده و سپس اجتماعات بزرگتر، سازمانها، نهادها، و گروهها به سنتها، ارزشها، عقاید و معیارها و همه‌ی آنچه فرهنگ نامیده می‌شود؛ دست می‌یابد.

بسیاری از این باورها و معیارهای فرهنگی در زمان کودکی آموخته می‌شوند و آنچه از دوران کودکی و در سنین رشد کسب گردد بسیار عمیق، استوار و سرنوشت ساز خواهد بود. البته شخصیت بیولوژیکی افراد تحت تاثیر غریزه و توارث نیز هست ولیکن این تاثیرات جزء فرهنگ محسوب نمی‌شوند.

فرهنگ ماهیتاً یک پدیده اجتماعی است هر فردی در ارتباط با محیط زندگی یاد می‌گیرد که چه خوب است و چه بد، چگونه صحبت کند، چگونه رفتار کند، چگونه غذا بخورد، چگونه لباس بپوشد، به چه کسانی احترام بگذارید و در نهایت چه سنت‌هایی را به جا آورد، چه اهدافی را برگزیند و برای رسیدن به اهدافش چه راه‌هایی را انتخاب کند.

فراگیری فرهنگ در تمامی سنین و حتی پس از آن هم ادامه می‌یابد. با ملحق شدن افراد به هر یک از گروه‌های اجتماعی فرهنگ آن گروه بصورت ناخودآگاه در تمام ابعاد زندگی فرد تاثیر

می‌گذارد و آموخته‌های فرهنگی که شخص از گروه کسب کرده است و برای فرد اندیشه‌های نو می‌سازد.

تداوم و ماندگاری هر اندیشه در گروه آن است که - اندیشه خواه منطقی یا غیر منطقی - در کالبد فرهنگ آن اجتماع نقش گیرد و به آن بها داده شود.

۱-۲ - گروه :

سابقه‌ی نیاز انسان به زیست اجتماعی و همراهی در گروه برای حل مشکلات و راهیابی به مقصود به زمان خلقت انسان برمی‌گردد بدین معنی که زیست اجتماعی برای افراد رفاه، امنیت و آسایش بیشتری را به همراه خواهد داشت. نص صریح قرآن و تاکیدات فراوان ائمه معصومین علیه السلام بر زیست سالم و اجتماعی و تاکید بر مشورت برای حل مشکلات و نیازها، حاکی از این است که همبستگی بین افراد می‌تواند چاره‌ساز بسیاری از معضلات اجتماعی باشد. هر چه علم بیشتر گسترش می‌یابد دامنه‌ی توانایی و عملکردهای انسان بیشتر و عمیق‌تر می‌شود و به تبع آن تعامل متقابل با دیگر انسانها بر فعالیت‌های فردی تاثیر بیشتری می‌گذارد.

یکی از فعالیت‌های اساسی در روابط انسانی برانگیختن افراد به انجام کار بصورت گروهی است و لازمه‌ی رسیدن به این هدف دستیابی به گروهی است که بصورت پویا و منسجم در انجام وظایف محوله نقش ایفا کند.

بدون شک پویایی گروه و میزان همبستگی بین افراد گروه یکی از شرایط مهم برای و لازم برای پیشرفت و تعالی گروه و در ابعاد بزرگتر؛ جامعه است. زمانی که دانش گروه یا تکنولوژی کار گروهی کشف شد کاربرد وسایل و استفاده از قوانین طبیعی موجود برای شناخت گروه‌ها و کارکرد گروه‌ها مورد توجه فراوان قرار گرفت که مهمترین و تاثیر گذارترین این دانش‌ها شناخت ویژگی‌های فردی و توانایی‌ها و استعداد‌های بلقوه‌ی افراد است که می‌توان در روابط متعامل انسانها و پیش برد افراد و به تبع آن پیش برد کار گروهی موثر واقع شود.

۳-۱ - کودک :

تا اینجا یاد آور شد که فرد در گروه است که به تعالی شخصیتی و اجتماعی دست پیدا می‌کند و در تحلیل کوتاهی بر فرهنگ، این نتیجه حاصل شد که باورها و ارزش‌ها از دوران کودکی در شخصیت کودک شکل می‌گیرند و غالباً ارزش‌های شکل گرفته در دوران کودکی از بقا و استواری بیشتری برخوردارند؛ لذا برای آنکه بتوان فرهنگی را در جامعه نهادینه کرد ناگزیر باید در اندیشه‌ی تحکیم زیر ساخت‌های آن از دوران کودکی بود.

کودکان باصفحه‌ی سفیدی که در اختیار دارند آمادگی ثبت معیارهایی نو را در وجود خویش دارا هستند که البته این معیارها و ارزش‌ها از محیطی که کودک در آن زندگی می‌کند رنگ می‌گیرند، گروهی از عناصر شخصیتی کودک نیز بصورت غریزی و ارثی در درون فرد وجود خواهند داشت.

همه‌ی افراد به یک شکل نیستند و توانایی‌های افراد بنا به محیط و شرایطی که در آن رشد یافته‌اند متفاوت است، این تفاوت در نوع استعدادها و توانایی‌ها و نگرش افراد است که می‌تواند گروه‌ها را شکل بخشد. لذا برای اینکه به دستاوردی محکم رسید باید ابتدا با ویژگی‌ها و خصوصیات کودک در رده‌ی سنی‌ای که بیشترین آموزش‌پذیری را دارد پرداخته شود. و در نهایت با تامل در این ویژگی‌ها به توانایی‌های شخصی هر فرد و جایگزینی این توانایی در محیطی که کودک بیشترین علاقه را به آن دارد به رشد استعدادها و توانایی‌های فردی کودک کمک کرد.

۴-۱ - بازی :

محیطی که در مبحث کودک به آن اشاره می‌شود محیطی جز فضای بازی کودک نمی‌تواند باشد. بازی بهترین شکل فعالیت کودک مخصوصاً در سنین پیش از دبستان است. در جریان بازی نیروهای روحی و جسمی کودک مانند دقت، حافظه، تصور، نظم، چالاکی و مهارت‌های شخصی او رشد پیدا می‌کند. علاوه بر اینها بازی برای کودک وسیله ایست جهت کسب تجارب اجتماعی یکی از نویسندگان بزرگ و نام‌آور جهان می‌گوید: «برای کودکان بازی راهیست بسوی جهانی که در آن بسر می‌برند و رسالت تغییر و دگرگون ساختن آن را بر عهده دارند.» [۷:۷]